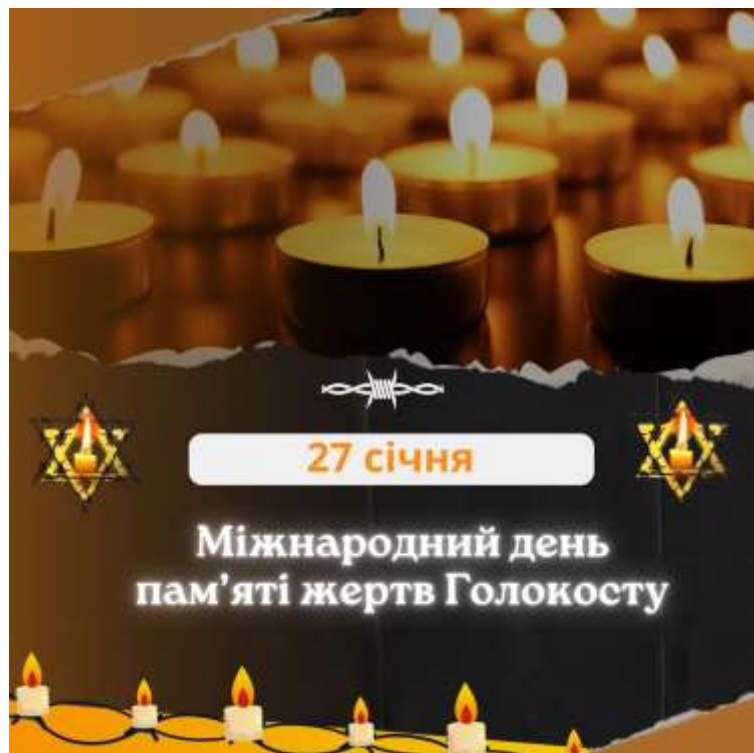

**МУЗЕЙ ГЕНОЦИДУ «ТЕРИТОРІЯ ПАМ'ЯТІ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ФОНД ПІДТРИМКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»;
ЛОС-АНДЖЕЛЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (LOS ANGELES UNIVERSITY)
(USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF
SAMARIA) (ISRAEL);
ЗАХІДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТІМІШОАРИ (WESTERN UNIVERSITY
OF TIMISOARA) (ROMANIA)**

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
«ПРОБЛЕМА ГЕНОЦИДУ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА»**

(Одеса, 23-24 січня 2025 року)

Одеса -2025

УДК:

Проблема геноциду: виклики сучасного суспільства. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 січня 2025 р.) 88 с.

Рецензенти:

Готинян Віталія Віталіївна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Наумкіна Світлана Михайлівна - доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Проблема геноциду: виклики сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують концепцію геноциду в творах Рафаля Лемкіна: філософське та правове підґрунтя; культурний геноцид: від доктрини до відповідальності; геноциди ХХ століття та їх вплив на генезу моральних складових людства; геноцидальні практики Російської імперії і їх доктринальне підґрунтя; вплив рішень міжнародних кримінальних трибуналів на колективну пам'ять щодо геноцидів; меморіалізація пам'яті жертв геноцидів; геноцидальний вимір агресії Росії проти України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 березня 2025 р.)

«Проблема геноциду: виклики сучасного суспільства»

23-24 січня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Козленко Павло Юхимович – голова правління Громадської організації «Одеський центр дослідження Голокосту»

ресурсів із будь-якого пристрою) та підтримка на державному рівні, тобто фінансування програм підготовки викладачів, забезпечення шкіл і університетів сучасним обладнанням.

Таким чином, науково-методичний супровід є ключовим компонентом успішного впровадження сучасних освітніх технологій. Його впровадження дозволяє забезпечити адаптацію освітніх процесів до потреб сучасного суспільства, підвищити якість навчання та створити умови для всебічного розвитку студентів і школярів. Для досягнення цієї мети важливо поєднувати інноваційні підходи з підготовкою викладачів та інституційною підтримкою.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю. «Моделі сучасних освітніх систем». Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2017.
2. Siemens G. "Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age". Available at: <https://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>
3. Міністерство освіти і науки України: «Рекомендації з впровадження цифрових технологій у навчальний процес». Доступно на: <https://mon.gov.ua/ua/news/rekomendaciyi>
4. Prometheus.org.ua — платформа онлайн-курсів.
5. Kahoot! — інтерактивна платформа для освітніх ігор.

Резніков Сергій Іванович, кандидат філософських наук, доцент, *КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР*, м. Дніпро, Україна

ГЕНОЦИД УВАГИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР БАЙДУЖОСТІ ДО ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ

У сучасному світі увага стала одним із найцінніших ресурсів, за який ведеться запекла боротьба. Цифрові технології, соціальні мережі, масова культура та реклама не просто забирають увагу, а й спрямовують її на поверхневі, швидкоплинні цілі. У цьому інформаційному шумі духовний розвиток, що потребує глибокої концентрації, терпіння й внутрішнього спокою, опиняється на узбіччі. Ця ситуація викликає занепокоєння, адже втрата здатності зосереджуватися на глибоких екзистенційних питаннях призводить до духовної деградації як окремої людини, так і суспільства в цілому.

Зараз прагнемо проаналізувати, як байдужість до духовного аспекту людського життя пов'язана з кризою уваги. Чому сучасна людина втрачає інтерес до духовного розвитку? Як це впливає на особистість, суспільство та культуру? Чи можна розглядати цю тенденцію як форму «духовного геноциду»? Відповіді на ці питання є ключовими для розуміння кризи людської ідентичності у XXI столітті.

Для кращого розуміння теми важливо окреслити основні поняття:

Увага – це здатність людини концентруватися на певних об'єктах або процесах, спрямовуючи свої думки та енергію на їх пізнання.

Байдужість – це стан пасивності, зневажливого ставлення до важливих питань, включаючи духовний вимір життя.

Духовний розвиток – це процес пізнання себе, свого місця у світі, прагнення до морального вдосконалення та пошуку вищого сенсу буття.

Ці три елементи є взаємопов'язаними: увага виступає основою для духовного розвитку, тоді як байдужість руйнує цей процес. Розуміння цих категорій дозволяє побачити, чому криза уваги є не просто соціальним феноменом, а й глибокою духовною проблемою.

Увага завжди була фундаментальною категорією у філософії та психології. Ще в античності мислителі, такі як Сократ і Платон, наголошували на необхідності скеровувати свідомість до вищих цілей, а не до матеріальних чи поверхневих задоволень. Увага визначає здатність людини до самоаналізу, самопізнання і споглядання.

Сучасні психологи, зокрема Вільям Джеймс, вважали, що увага є базовою функцією, без якої неможливий жоден акт мислення чи творчості. Увага не лише допомагає людині спрямовувати свій інтелект на глибші аспекти буття, але й формує її духовний світ. Зниження здатності концентрувати увагу означає деградацію як індивідуальної свідомості, так і суспільного життя.

З появою цифрових технологій світ переживає кризу уваги. Постійні сповіщення, реклама, соціальні мережі та нескінченний потік контенту розривають людську здатність зосереджуватись. Люди почали «переключати» увагу з одного об'єкта на інший, не заглиблюючись у суть явищ чи питань.

Замість того щоб витратити час на роздуми чи духовні практики, сучасна людина прагне до миттєвого задоволення, яке пропонують цифрові технології. Феномен «думок на короткий термін» (англ. *short-term thinking*) стає нормою, що руйнує глибину сприйняття та духовність.

Технології створюють «інформаційне рабство», де увага стає товаром. Люди перетворюються з мислячих суб'єктів на об'єкти для маніпуляцій. Це є не просто психологічною проблемою, а й духовною кризою.

Інформаційне перенасичення – це стан, коли людина отримує більше інформації, ніж здатна обробити. Це призводить до:

1. Розпорошення уваги, коли людина не здатна довго концентруватися на одному завданні.
2. Втоми від прийняття рішень, коли кожен вибір здається важким через надмірну кількість варіантів.
3. Відсутності часу для рефлексії та духовного зростання, оскільки увага витрачається на поверхневі речі.

Це явище впливає не лише на психіку, але й на духовний вимір особистості. Людина перестає ставити питання про сенс свого існування, мету життя, Бога, етику чи мораль. Вона стає «заручником миттєвості», втрачаючи зв'язок із вічністю.

Таким чином, «геноцид уваги» можна розглядати як процес, у якому суспільство втрачає здатність до глибокого мислення і духовного розвитку. Це

не лише соціальна проблема, а й виклик для кожної людини, яка прагне зберегти свою ідентичність у світі поверхневого і швидкоплинного. Сучасні технології, соціальні мережі та масова культура сприяють поверхневому сприйняттю світу, відволікаючи увагу від глибоких екзистенційних питань і духовних практик. Увага, як основа для духовного зростання, стає товаром, який експлуатується в інформаційному просторі. Цей процес спричиняє деградацію інтелектуальної та духовної свідомості, що має руйнівні наслідки для особистості й суспільства. Шляхи вирішення проблеми можливі через відновлення практик усвідомленості та пошук внутрішнього балансу, щоб зберегти здатність до глибоких роздумів і духовного розвитку в умовах сучасного світу.

Стойкова Кароліна Миколаївна – студентка 4 року навчання ОПП Менеджмент соціокультурної діяльності Університету Ушинського.

Науковий керівник **Врайт Галина Яківна** – кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського.

ФЕНОМЕН ГЕНОЦИДУ В ХХ СТОЛІТТІ (СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ)

Геноцид-це не просто історичне визначення, яке несе в собі сенс навмисного вилучення окремих груп населення яких об'єднує, етнос, релігія, раса і т.д., це біль кожного українця, бо протягом всього існування нас переслідує винищення. Із року в рік, із століття в століття українці борються за права жити на своїй землі у мирі та злагоді. На жаль це повторюється, ніби українці потрапили у часову петлю, яка знов і знов повторює найбільісніші періоди історії [6].

Філософське трактування про міжнародний злочин. Геноцид- методичне знищення людської групи - національної, етнічної, расової чи релігійної. Фашистський геноцид, який торкнувся 6 млн. євреїв під час Другої світової війни в ім'я вищої «нордичної» раси, або турецький геноцид, що торкнувся вірмен у 1915-1916 рр. не знаходить собі ні біологічного, ні психологічного, ні історичного, ні морального чи релігійного виправдання [5].

Вперше з'явилось на світ визначення «геноцид» у книжці «Правління країн Осі в окупованій Європі» Рафаеля Лемкіна польського адвоката у 1944 році, який саме і створив дану дефініцію. Причиною створення цього слова стали діяння нацистського правління, які були направлені на злодіяння з метою перебудови етнічного складу Європи [3].

Норман Наймарк (професор Стендфордського університету, видавник книжки «Геноциди Сталіна») про Рафаеля Лемкіна: « З усього що зробила ця людина, є 3 важливі внески: по-перше він дав пояснення геноциду, яке ми розуміємо сьогодні ще до того як відбувся Голокост. Голокост не дав